ומי דיינינן ק"ו מהלכה והתניא שאמר לו רבי

אליעזר עקיבא עצם כשעורה הלכה רביעית

דם ק"ו ואין דנין ק"ו מהלכה אלא אמר רבא

יליף מועדו מועדו מפסח ומומאת התהום

גופא היכא כתיבא יאמר ר"א אמר קרא יוכי

ימות מת עליו במחוורת עליו אשכחן נזיר

עושה פסח מנלן א"ר יוחנן אמר קרא ²בדרך

רחוקה לכם במחוורת לכם רשב"ל אמר

כדרך מה דרך בגלוי אף מומאה נמי בגלוי

מיתיבים אי זהו מומאת התהום כל שלא

הכיר בה אחד בסוף העולם הכיר בה אחד

בסוף העולם אין זה מומאת התהום לר"א

דאמר במחוורת עליו עד דידע הוא לר' יוחנן

נויר סג. ע"ש, ג) [שם. תוספתא זבים ספ"ב], ד) שם,

ה) ונזיר שם: כל הענין תום׳

ע"ש וש"נ], ז) [ברכות מט:]

לעיל מט.,

תורה אור השלם

1. וְכִי יָמוּת מֵת עָלְיו בְּפֶּתַע

במדבר ו ט דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

פ"בן, ו) ולעיל פ:

ע א מיי׳ פ״ו מהל׳ מירות מלכה יח:

יטנטי ינו. עא ב מיי' פ"ד מהלכ' ביאת מקדש הל' ו: עב ג מיי' פ"ו מהל' קרבן פסח הלכה יא ופי"ח מהל׳ אבות הטומאה הלכה ג

וופ"ט מהלכות נזירות הל׳ יח]: עג ד מיי' פ"ו מהלכות וזירות הלרה ינו:

מירות הכנה יט. עד ה מיי' פ"ד מהלכ' קרבן פסח הלכה ג ופי"ט מהל' פסולי המוקדשין הלכה ב 1:

מוסף תוספות

א. ולפני זריקה [נאמר ד]היינו לפני זריקת שאר דמים, [הרי]. מוס' שלוץ. ב. [ו]א״כ לא צריך ריצו בי נוא כי לא בון היבה ציץ. עס. ג. דכיון שנודע לו קודם שיש לעשות דבר שמעכב, הרי הוא כאילו נטמא באותה שעה טומאה ידועה. שם. ומתורן קושית גליון הש"ס, ועי' רש"ש שכ"כ מעלמו. ד. וקודם גילוח מסיק בפרק בתרא דנזיר דסותר. עס, ה. [ו]י״ל דכר׳ אליעזר מוקי לה התם, אבל... עס. ו. דאם יושב לא הויא שכונת קברות שכך לא קברוהו. שס. ז. כתום' שלכן קברוהו. שס. ז. כתום' שלכן יונפל עליו הבית'. יונפל עליו הביתי. ח. שרואין בהם חכמים . עצרנות ביותר. שס.

רבינו חננאל אינו דין שהותרה לצבור טומאת התהום. וקרבן צבור זהו כהז המרצה בתמיד. וכז הוא מפורש כחלמוד ארץ שראל. ואקשינן ומי דיינינן קל וחומר מהלכה טומאת קל התהום ליחיד הלכה היא וקרבן ציבור קל וחומר. והתניא אמר לו רבי עקיבא עצם כשעורה הלכה ורביעית דם קל וחומר מהלכה, וזו דר׳ עקיבא עיקרא בנזיר פרק כהן כץ בא כיקיא במידי כיון כיון גדול ונזיר. וקל וחומר (דרבא) [דרבה] מפורש בירושלמי. אלא אמר רבא גמר כמועדו בגזירה שוה מפסח. היכא כתיבא טומאת התהום בנזיר, אמר רבי אלעזר שנאמר וכי ימות מת עליו וגו׳ במחוורת עליו, כלומר ידיעה ברורה. בפסח ר׳ יוחנן אמר שנאמר טמא רי יוחנן אמר שנאמר טמא לנפש או בדרך רחוקה לכם לכם במחוורת לכם. ריש לקיש אומר או בדרך רחוקה מה דרך בגלוי אף כל טומאה גלויה. ואותבינו עלייהו איזו היא מומאח החהוח כל שלא הכיר בה אחד בסוף העולם, הכיר בה אחד בסוף העולם אין זו טומאת התהום, קשיא לר׳ אלעזר דאמר וכי ימות מת עליו, במחוורת עליו הוא שחייב עליה. וכל מה שאינה יודעין אותו הרי היא טומאת התהום. ולרבי יוחנן דמפיק לה מלכם תרין, הא ידע בה אחד טומאת התהום קרינא אוור סומאו יוומוום קו נא ביה. ולריש לקיש דמפיק לה מדרך כל שאינו גלוי לכל אדם כדרך הרי היא טומאת . התהום האי מתני′ דקתני ידע בה אחד בסוף העולם אין זו טומאת התהום קשיא לכולהו. ונדחו כלם ואוקימנא אלא בטומאת התהום הלכתא גמירא לה וקרא אסמכתא בעלמא. אמר . מר בר רב אשי אפילו אם נודע לו שנטמא לפני זריקה הציץ מרצה. המוצא מת מושכב לרחבו של דרך, לתרומה טמא, לנזיר ועושה פסח טהור. בד"א בשאין לו מקום לעבור אבל יש לו מקום

לריש לקיש דאמר כדרך עד דידעי בה כ"ע. קשה לריצ"א דבנזיר בסופו (דף סג.) איתא הך מסקנא ולא מייתי התם מילתיה דר' יוחנן ולא פריך נמי אלא לר"א וקאמר בשלמא למ"ד

> הוא. ודוקה לפני זריקה אבל לפני שחיטה לא כמו שהביא בקונטרם במתני' מתוספתה: אלא לפני זריקה נמי מרצה. ע"כ לפני זריהת שום דם דאם נזרק אפילו אחד מן הדמים ונטמאא תנן בפרק ג' מינים (מיר דף מו.) "יביא שאר קרבנות ויטהר אפילו בטומאה ידועה אינו סותר מירותו ורילוי דטומאת התהום דכולה שמעתין היינו שאינו סותר נזירותו כדפי' לעיל אי בנזיר כי ימות מת עליו כו׳ ב וקשה לר״י דבפר׳ בתרא דנויר (דף סג.) תנן אם עד שלא גילח נודע לו אפילו טומאת התהום סותר ומוקי ליה ר' יוחנן בגמ' כר"א דאמר תגלחת מעכבת ג וח"כ נודע לו לפני זריקה נמי כיון דמעכבת אמאי אינו סותר ותירן ר"י דהכח כיון שנשחט יש לו להשלים ומרצה ציך על טומאת התהום ואינו סותר כאילו לאחרד זריקה נטמח ולח דמי לקודם גילוח ואע"ג דגילוח הוה אחר זריקה כדתנן בג' מינים (שם דף מו:) גילח על זבח ונמצא פסול תגלחתו פסולה ואי גילוח הוא לפני זריקה יביא זבח אחר

> היה ראוי להכיר לאחד בסוף העולם

בציקנין או באכסנאי כדאמרי׳ בגמרא דעשאוהו כליקנין אבל אדם אחר לא ואפילו למאן דלית ליה בפ"ק דשבועות (יא.) לב ב"ד מתנה עליהן ה"מ בקרבנות דקדישי קדושת הגוף אבל בקדושת דמים כולי עלמא מודו:

כדרך שפיר והיא מסוגיות החלוקות: ושכא ושהור לבתחלה ה לרבנן אית להו דתגלחת לא מעכבא ולכך מרצה הכא לפני זריקה:

המוצא מת מושכב כו'. נפ׳ בתרא דנויר (דף סה.)

דייק על ההיא משנה דהתם המוצא פרט למלוי מת פרט להרוג מושכב פרט ליושב י וקשה לריב״א דהכא ביושב אתי שפיר טפי מבמושכב דבמושכב לא הוי כולי האי טומאת התהום אם קברוהו שם וי"ל דמושכב נקט בשביל תרומה שהוא תופס כל רוחב הדרך ואי אפשר שלא יאהיל או יסיט אבל יושב לא דאיכא למימר שמא לא האהיל כנגדו: ובקבר אפי' בו'. וא"ת היכי שייכא טומאת התהום בקבר והלא נודע כשקברוהו שם ואיכא למימר כגון שנפל בקבר ומת והא דפי׳ בקונטרס שהקבר מלרפו משום דכתיב או בקבר אין נראה לר"י דשמא קרא מיירי בקבר מכוסה ומשום הכי נמי הקבר מלרפו משום אהל שהכיסוי מביא את הטומאה עליו: מצאן ממון בתבן כו'. משום דלפי מה שמלאנוהו עכשיו לא

אבל במים ראוי להכיר: נמכא רובו שורפין אותו לפני הבירה מעצ'י כו'. נראה הטעם משום דלב בית דין מתנה עליהם לפי שהזקיקוהו לשורפו לפני הבירה כדי לביישו לא הטריחוהו להביא עלים משלו ויכול להנות משל הקדש וכן בליקנין ^ח התנו (d) כמו כן ולח לכל דמתוך ליקנותן היו נמנעין מלשורפו ואתי לידי עבירה ודוקא

ראמר לכם במחוורת לכם עד דידעי בה תרין לרשב"ל דאמר כדרך עד דידעי כולי עלמא אלא מומאת התהום הלכתא גמירי לה וקרא אסמכתא בעלמא אמר מר בר רב אשי לא שנו אלא שנודע לו לאחר זריקה דכי אזדריק דם שפיר איזדריק אבל נודע לו לפני זריקה לא מרצה מיתיבי המוצא מת מושכב לרחבו של דרך לתרומה ממא לנזיר ועושה פסח מהור וכל ממא ומהור להבא הוא אלא אי איתמר הכי איתמר אמר מר בר רב אשי לא תימא נודע לו לאחר זריקה הוא דמרצה אבל נודע לו לפני זריקה לא מרצה אלא באפילו נודע לו לפני זריקה מרצה: גופא ∞יהמוצא מת מושכב לרחבו של דרך לתרומה ממא לנזיר ועושה פסח מהור בד"א שאין לו מקום לעבור אבל יש מקום לעבור אף לתרומה מהור בד"א שמצאו שלם אבל משובר ומפורק מהור שמא בין הפרקים עבר ובקבר אפילו משובר ומפורק ממא מפני שהקבר מצרפו בד"א במהלך ברגליו אבל מעון או רכוב ממא לפי שמהלך ברגליו אפשר שלא יגע ולא יאהל אבל מעון או רכוב אי אפשר שלא יגע ולא יאהל בד"א במומאת התהום אבל במומאה ידועה ממא ואי זה היא מומאת התהום כל שלא הכיר בה אחד בסוף העולם אבל הכיר בה אחד בסוף העולם אין זה מומאת התהום ימצאו ממון בתבן בעפר ובצרורות הרי זה מומאת התהום במים באפילה בנקיקי הסלעים אין זה מומאת התהום ולא אמרו ישומאת התהום אלא למת בלבד: מתני הנטמא שלם או רובו שורפין אותו לפני הבירה מעצי המערכה נממא

מיעומו והנותר שורפין אותו בחצרותיהן או

עַל גגותיהן מעצי עַצמָן הציקנין שורפין אותו

לפני הבירה בשביל ליהנות מעצי המערכה:

נכו' מ"ם א"ר יוםי בר חנינא כדי לביישו:

נממא מיעומו וכו': ורמינהו "וכן מי שיצא

מירושלים ונזכר שיש בידו בשר קדש אם

עבר צופים שורפו במקומו ואם לאו

בירה. ובגמרא מפרש טעמא: נטמא מיעוטו. וכן נוחר של פסח טהור: הליקנין. עלרנין כלומר שהן לרי עין: שורפין אוחו. את מעט

שנטמת וחת הנותר: גבו' וכן מי שיצה. בפרק אלו עוברין ולשל מט.]: שיש בידו בשר קדש. והרי הוח פסול ביוצח: לופים. מקום שיכול לראות משם הבירה ומשם והלאה אין יכול לראותו: שורפו במקומו. לא הטריחוהו לחזור ולשורפו בירושלים הואיל וכבר נתרחק

הרבה ואף על גב דקיימא לן בפרק כל שעה (לעיל כד.) דבמקום אכילת קדשים שם שריפתן מבקדש באש חשרף וייקרא ין:

לנ

וְוֹר

גמירי הלכתא אלא בטומאה שהיא בתהום המכוסה מן הכל: ולא

אמרו. דהותרה טומאת התהום אלא במת בלבד: בותבי' נטמא

שלם או רובו שורפין אותו לפני הבירה. כל המקדש כולו קרי

אינו דין שהותרה לו טומאת התהום. היתר גמור ואפילו איכא טהורין: מהלכה. כגון קבר טומאת התהום הלכה למשה מסיני בנזיר ועושה פסח: ומי דיינינו הל וחומר מהלכה. והא טומאת התהום לא משום ספיקא מטמאין לה דנימא גלוי מילתא למפרע בעלמא היא השתא אפילו בודאי נטמא נמי אלא בשעה שנטמא היתה טומאת התהום אינו דין שהותרה לו מומאת התהום אמרי

שלא הכיר בה אדם מעולם מטהרין

ליה כדלקמן: דר"א ור"ע במסכת

נזיר [נו:] דאמרינן התם רביעית דם אין

ומשאה הלכה למשה מסיני ואין כתוב

בתורה ורביעית דם אתה בא ללמוד

ממנה בק"ו ואין דנין ק"ו מהלכה

אלא מדבר הכתוב בתורה: ועומאת

התהום. שהותרה במיר ועושה פסח

היכא כתיבא. והך בעיא איבעיא בי

מדרשא מקמי הא בעיא דרב יוסף [ע"א]

ובשני דרב יוסף כבר איפשיטא הך

מסקנא דלקמן דטומאת התהום גמרא

גמירי לה משום הכי פרכינן לעיל ומי

דיינינן ק"ו מהלכה: במחוורת עליו.

שתהח ברורה לו: לכם. טמח לנפש

או בדרך רחוקה לכם והאי לכם קאי

נמי אטמא: כי דרך. טמא לנפש

דומים דדרך רחוקה הום: אי זהו

טומחת התהום. שהותרה לנזיר ועושה

פסח: לא שנו. דלין מרלה על טומאת

התהום בנזיר ועושה פסח: מושכב

לרחבו של דרך. והוא עבר שם וא״א

שלא נגע שם או הסיט או האהיל:

לתרומה. לחכול בתרומה: טמא.

דלא הוחרה בו נוומאת החהות ואילו

לאורכו של דרך אפי׳ טומאת התהום

חין כחן: שחין לו מקום לעבור.

שמחזיק וממלא את כל רוחב הדרך

אף על גב דטומאת ודאי היא כיון

דההיה שעתה דעבר עליה טומחת

התהום הואי שלא היה שום אדם

יודעו שם ואף לזה לא נודע עד

שנשחטו קרבנותיו הלכה למשה מסיני

היא שזורקין עליו את הדמים: אבל

יש לו מקום לעבור אף למרומה טהור.

דהוי ליה ספק טומאה ברשות הרבים

וספיקו טהור: בד"א. דכי ממלא

את כל הדרך טמא: שהקבר מלרפו.

שכל הקבר מטמא באהל ואפילו

ריקן שבו דכתיב (במדבר יט) או

בקבר: בד"ח. [א] דמשובר ומפורק

טהור: טעון. משוי על כרחו הולך

נע ונד לכאן ולכאן ומאהיל על לדדיו:

בד"ח. דנזיר ועושה פסח טהור: חבל

בטומאה הידועה. שידעו שאדם

נקבר שם: טמון בעפר בחבן

ובצרורות. טומאה מכוסה מכל אדם

היא זו שמא גל אבנים או עפר או תבן

נפל עליו ולא הכירו בו בני אדם

מעולם אבל מים ואפילה ונקיקי

הסלעים אין זו הטומאה מכוסה

ונעלמה שהמליך יכול לראות ולא

פתאם וטמא ראש נזרו המיר מגלח על מגעה ועל משאה בְּוְּאוֹם וְּטְבֵּיֵא רֹאשׁ בְּוְּרֹתוֹ וְגִּלֵּח רֹאשׁוֹ בְּיוֹם טְהֵרְתוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יְגַלְּחָנוּ: וקאמר רבי עקיבא ק"ו ומה עלם כשעורה שחין מטמח (חת כל) חדם באהל הנזיר מגלח על מגעה ועל משאה רביעית דם שמטמאה (את כל) טְמֵא לְנֶפֶשׁ אוֹ בְדֶרֶךְ רְחֹקְה לְכֶם אוֹ לְדרתֵיכֶם וְעְשָׂה אדם באהל אינו דין שהנזיר מגלח על מגעה ועל משאה אמר לו ר"א לר"ע עלם כשעורה שהנזיר מגלח על מגעה

הגהות הב"ח

(ל) תום' ד"ה נטמל וכו' כמוכן שמא מתוך לקנותן כל"ל:

גליון הש"ם תום' ד"ה אלא לפני זריקה יביא שאר קרבנות. לא זכיתי להנין הא שם בנטמא אח"כ אינו מומר בנווחלה ידווו בזה בידוע סותר ובתהום אינו

הגהות הגר"א [א] רש"י ד"ה בד"א דמשובר

בותר וה' יאיר עיני:

ומפורק טהור. נ"ב מילתא ומפורק טהור. נ"ב מילתא דפסיקא נקט אבל באמת קאי גם ואשאיו לוו ואיילו מחום לעבור:

מוסף רש"י

ואין דנין ק"ו מהלכה. דלא ניתנה תורה שבעל פה לידרש בי"ג מדות (שבת לידרש כי"ג מדות (שבת קלב.). במחוורת עליו. בברורה לו כגון טומאה ידועה סותר אבל לא על טומאה שחינה ידועה לו (נזיר סג.). את טומאה נמי בגלוי. (שם). המוצא מת מושכב לרחבו של דרך. ממון בדרך במבן או בלרוכות ומוטל לרחבו של דרך ואין לו מקום לעבור אלא עליו ובשעה שהולך עליו לא הכיר מחתיו (נזיר סג:). לתרומה., המו שגי). דתרומה. לענין אכילת תרומה (שם). לנזיר ועושה פסח טהור. ואינו לריך לעשות פסח שני, ובכל אלו שאמרו דבטיר פסח טהור, כשנודע שעשה פסחו. לאחר נו נותות שעשה פסוח, אבל נודע לו קודם שעשה פסחו הרי זה טמא ונדחה לפסח שני, והכי מפורש עלה בתוספתא בברייתא דמס׳ ענה כנו ספתו ככר מתר לתם מיר ועל פסחים (שם). אבל יש מקום לעבור. שלא על המת (שם). במה דברים אמורים. בין הפרחים טהור, במהלך שיכול לכויו ולססוט בליו בינתים שלא יגע ושלא יאהיל, רכוב אבל טעון או טמא. נתרומה לו לפי שאי אפשר כו' אבל למיר ועושה פסח לעולם טהור דהכי וחירו לה בנווחלת החהות טעון או רכוב אפילו במיר ועושה פסח טמא. טעות ידועה. שהיתה ידועה לשום מזרנא ואע"פ שכבר עשו פסחים נפסח ראשון (שם). בתבן

שלא הכיר בו אדם מעולם שהרי תגן יכול להתגלגל עליו על ידי רוח, ולרורות עשויין להתגלגל ממקום למקום (שם). במים באפילה בנקיקי הסלעים. מקום שיכול לראות בהמ"ק (שם) או: שם כפר שיכול לראות בהמ"ק משם (דעיד ממ).

. לעבור אף לתרומה טהור . שאני אומר ממקום טהור עובר. **בד״א שמצאו שלם** אבל משובר ומפורק טהור, אימור ביני שוקיו עבר. ובקבר אפילו משובו ומפורק טמא שהקבר מצרפו בד"א במהלך ברגליו כו'. מצאו טמון בתבן בעפר ובצרורות הרי זו טומאת התהום במים ובאפלה ובנקיקי הסלעים אין זו טומאת התהום ולא אמרו טומאת התהום אלא למת בלבד לאפוקי הרוג שהרי הכיר בו מי שהרגו. ירניק אירכם און המהוא הארובה הארובה איר הארובה אל הירכה אל הארובה אל הארובה